

Van kuuroord tot moderne vakantiestad :

« DE PALACES OP DE OOSTENDSE ZEEDIJK »

Het verhaal brengen van de grote hotels op de Oostendse Zeedijk is tevens het verhaal brengen van het elitetoerisme zoals zich dat afgespeeld heeft vanaf de tweede helft van vorige eeuw tot het begin van deze eeuw. Het is dan ook over die periode, beginnende omstreeks 1860 tot 1912 dat we het vooral zullen hebben. Toerisme voorbehouden voor de aristocratie, de zeer begoede klasse van Europa. De badplaatsen heten toen nog «kuuroord» en droegen beroemde namen als Deauville, Nice, Biarritz, Monte Carlo en Oostende.

Hoe dit alles aldus ontstaan is en gegroeid te Oostende pogen we voor u in deze reportage te brengen. Voor het leven in en rond de «chique palaces» hadden we het geluk beroep te kunnen doen op Firmin Decoster. Een negentigjarige Oostendenaar die vóór de periode 1914-1918 nog gewerkt heeft voor de grote hotelgroep van destijds, Declercq en Cie. Met onvoorstelbare scherpzinnigheid wist hij ons tot in de fijne details een beeld op te hangen van de sfeer in deze hotels, toen nog palaces geheten.

Niemand minder dan Marcel Derinck, eigenaar en uitbater van het standingvolle Hotel Imperiale uit Oostende, was bereid het artikel voor de publicatie na te lezen. Een man wiens ouders en voorouders langs moederszijde het ook allemaal zelf van heel nabij als hoteliers hebben beleefd. Hij hielp ons vooral een beeld te creëren van de periode tussen de twee wereldoorlogen in. Toen Oostende nog een schitterend toeristisch oord was. Ook al begon eenieder te voelen dat het toen allemaal definitief veranderen zou.

Vergelijkingen maken tussen het hotelwezen en het toerisme van toen met dit van nu lijkt ons weinig zinvol. De maatschappelijke veranderingen waren daarvoor al te groot. Maar die tijd heeft Oostende en onze kust een aantal belangwekkende erfenissen nagelaten. Waardemerken voor het toerisme van vandaag.

Wat we hier brengen is vooral het verhaal van mensen die aan de kust hun vakantie kwamen doorbrengen in een andere tijd, dus andere mensen en zij die het hotelwezen vertegenwoordigden.

Wat gebleven is, dat is de zon, de zee en de wind die de frisse gezonde zeelucht

Het Continental Palace dat vele Oostendenaars zich nog zullen herinneren. In de zomer kwam men er kijken naar de dames in hun chique toiletten en de heren in zwart habijt.

aanvoert. Waarmee we maar willen zeggen, hoe commercieel het toerisme als produkt ook moge wezen, het op de allereerste plaats afhankelijk blijft van de natuurrijksdommen.

Waarom Oostende en niet Calais ?

Inderdaad een meer dan intrigerende vraag. Hoe kan men verklaren dat een klein, wat armoedig vissersstadje in amper twee generaties tijd uitgroeide tot één van de meest befaamde internationale kuuroorden en toeristische verblijfplaatsen van geheel Europa? Europa dat toen nog het middelpunt was van de wereld. Cultureel, militair en economisch.

De stad zelf had weinig of niets te bieden. Aanvankelijk kon men nauwelijks spreken van een zeedijk. Hooguit van

een soort smal wandelpad op de stadswallen.

En toch kwamen ze, de groten, de allerrijksten, de machtigsten. Keizers en koninginnen, prinsessen en hertogen uit Duitsland, Rusland en Roemenië. Bankiers, industriëlen en grootgrondbezitters uit Oostenrijk, Polen, Italië, Frankrijk, Hongarije enz...

In de zomer maakten ze rendez-vous te Oostende. Ze kwamen toe per boot, per trein of nog met de gesloten koets. Hun dienstponeel met hen. En in hun kielzog ook de knappe handelaars, charmante gelukzoekers en bevallige avonturiersters. Want ook deze laatsten reisden al naargelang het seizoen mee van plaats tot plaats. Les belles impures van Nice, Biarritz, Parijs of Oostende.

Waar men in 1852 in de Liste des

étrangers een 6.350 toeristen noteerde te Oostende, hun dienstpersoneel niet meegeteld waren er dat in 1857 reeds 15.331. En het aantal steeg nog van jaar op jaar. Nieuwe verblijfsaccommodatie dringt zich op. De hotels in de oude Oostendse binnenstad waren verouderd, de pensionhuizen voldeden niet meer. De groei van het toerisme in Zuid-Frankrijk schiep nieuwe mogelijkheden. Er waren ruime hotels gebouwd aldaar en Oostende zou volgen.

Om een juiste reden te vinden waarom Oostende zou evolueren tot «kuuroord» mogen we ook de Engelse invloed van toen niet uit het oog verliezen. De Engelsen waren uitermate machtig. Met al haar koloniën was het één van de meest invloedrijke landen ter wereld in dien tijd. Engelse aanwezigheid was er altijd al geweest in Oostende. Ten tijde van de Amerikaanse Vrijheidsoorlog en ook na de grote veldslag tegen Napoleon in Waterloo. Het aanprijzen van zeewater als een wonder der natuur tegen talloze kwalen en ziekten blijkt ten andere een uitvinding te zijn geweest van Engelse geneesheren.

De thalassotherapie werd vooral voorgeschreven voor al wie last had van slechte bloedsomloop, reumatische pijnen, huidziekten, te hoge bloeddruk en zwakke darmen. Velen zagen er geen bezwaar in om regelmatig een paar glazen puur (was toen nog zo) zeewater achterover te slaan. De zilte zeesmaak werd 's avonds toch weer weggespoeld met klaterende champagne. Het kuuroordtoerisme was immers het exclusieve voorrecht van de elite met de vermoeide levers en vaak ook uit rijkdom verveelde geesten.

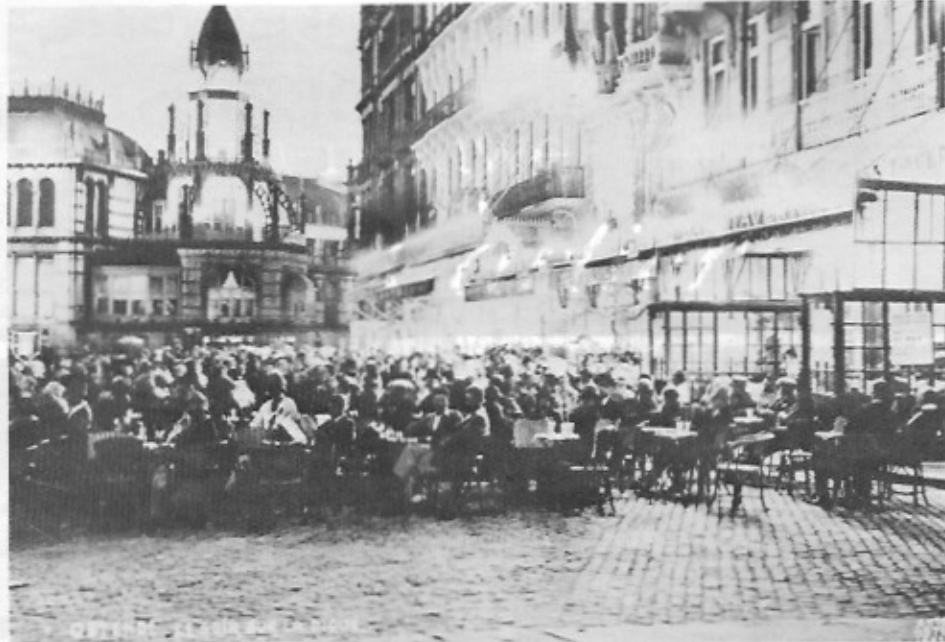
De Europese aristocratie was haar zwanenzang begonnen. Ook al zou dat groots en mondain wervelende feest toch nog wel een vijftig jaar duren. Tot aan de vooravond van de eerste wereldoorlog. Als we de «belle époque» situëren tussen 1888 en 1912 dan is dit ook het echte hoogtepunt van het kuuroordtoerisme te Oostende en aan onze kust.

En het waren vooral de Engelse kuurgasten die van Oostende een badstad maakten op het niveau van Nice, Monte Carlo, Deauville of Biarritz.

Een nieuwe stad verrijst

Vroege bewoning is er nooit geweest langsheen de zeedijk of de duinen. En de eerste gebouwen die er verrezen onder invloed van het toerisme waren een soort grote maar uit hout opgetrokken paviljoenen. Men kon er op terras zitten, er was een restaurant en tijdens de zomer waren ze voorbehouden voor het selecte publiek.

Grote inspirator tot het bouwen van hotels op de zeedijk was niemand minder

Een warme zomeravond. Genieten van de sfeer en de gezonde zeelucht op het terras van het hotel Helvetia. Oostende anno 1928.

dan Leopold II. Wat aan de Franse Zuidkust mogelijk was moest ook kunnen te Oostende.

Reeds in 1865 werd het Hotel de l'Océan gebouwd en twee jaar later konden de gasten ook al terecht in het eveneens splinternieuwe en in baksteen opgetrokken Hotel de La Plage. Van dan af zou het ene hotel na het andere gebouwd worden. Tussendoor verrezen ook de eerste villa's langsheen de Oostendse Zeedijk. Veel zijn er niet meer over. Zij die er nog staan werden een stuk cultuurpatrimonium.

Als we ons nu nogmaals afvragen wat er Oostende tot die uitverkozen badstad maakte dan was het naast het zeebaden ongetwijfeld ook de aanwezigheid tijdens de zomermaanden van de koninklijke familie. Een koning die dit kleine landje zich als het ware na haar onafhankelijkheid had aangeschaft in het buitenland om zich zodoende van het nodige respect en aandacht te kunnen verzekeren. Als Leopold I al vaak naar Oostende kwam en zodoende aan toeristische promotie deed voor Oostende, dan zou Leopold II dé koning worden van deze kuststad.

Hij zou haar met recht en reden de naam schenken van Koningin der Badsteden. En onder zijn vooruitstrevende stimulans werd Oostende langzaam maar zeker van «Plage des Rois» tot «Reines des Plages». De Koningin der Badsteden was een feit.

Leopold II bleek volgens sommigen meer ondernemer dan vorst, te veel kleurrijk figuur dan koning, maar voor Oostende was hij onmiskenbaar een zeer groot man.

Precies door zijn uitstraling en door zijn initiatieven werd deze stad meer en meer

zomerverblijfplaats inplaats van kuuroord. Hij bracht de stad tot leven. Vandaar wellicht dat hij het erop waagde zijn Franse vriendin mee te brengen naar Oostende.

Het casino zorgde voor steeds meer voorstellingen, bals en spektakels, de paarderenen werden een enorme attractiepool en wie de allernieuwste Parijse fashion wenste te zien moest tijdens de zomermaanden naar Oostende komen. Een stad van elegante dames, galante heren, een wereld van charme en weelde. Een mondaine wereld ook, van mensen die steeds hogere eisen gingen stellen aan hun verblijfplaats. Vanaf circa 1870 zien we dan ook het ene hotel na het andere verrijzen op de zeedijk. Qua bouwstijl het ene al grootser dan het andere, doch allemaal voorzien van de meest moderne accommodatie. De sky-line van de Oostendse zeedijk was getekend...de andere badplaatsen profiteerden mee en kregen allen uit die tijd het profiel mee dat ze vandaag nog dragen.

Het leven in en rond de grote hotels

Zijn naam is Firmin Decoster. Samen met zijn echtgenote, een Française uit Nice geniet hij van een rustige oude dag op zijn stijlvol ingerichte appartement gelegen in de Kaaistraat te Oostende. Zijn vader werkte al voor de groep Declercq en ook hij trad op jonge leeftijd in dienst van deze hotel-uitbaters. Doorheen Europa ging hij al naargelang het seizoen werken in hotels te Londen, Bonn, Parijs, Nice, Biarritz of weer eens Oostende. Hij is er nu 90, een heel leven ging hem reeds voorbij. Een leven waarover hij kan praten met een blijkbaar aangeboren verteltalent. Met zijn

voor humor, doch ook een tikkeltje weemoed.

Je bent al van heel jong de hotelwereld binnengestapt niet?

Firmin Decoster: « Ja, 15 jaar oud ging ik mijn eerste seizoenen werken in het Hotel Continental. Dit hotel behoorde toe aan de fameuze groep Declercq. Op zeker ogenblik zou deze groep geleid door August Declercq vijf hotels in bezit hebben op de Oostendse Zeedijk. Daar waren niet minder dan 500 arbeidsplaatsen meegemoeid. Probeer dan maar eens voor te stellen. Maar over dat personeel strak meer. Mijn vader een geboren en getogen Oostendenaar werkte als bediende voor deze groep. En zo kwam ik in de hotelwereld terecht. Een jong mens van voor 1914 hé... vandaar dat ik me dat allemaal nog zo goed herinner. » Zou u voor ons de hotels kunnen opsommen in volgorde zoals ze daar toen stonden op de Oostendse Zeedijk?

Firmin Decoster: « Als we beginnen van west naar oost, dus van de kant van de paardekoers naar 't stad toe dan was het eerste hotel het Royal Palace Hotel. Gebouwd in 1898 en eigendom van de Compagnie des Wagon-Lits. In 1900, 1902 en 1905 kwam de Sjah van Perzië er een tijdje logeren. Het hotel zelf ging uiteindelijk failliet na de eerste wereldoorlog. Het eerste hotel dat we dan tegenkwamen op de zeedijk was Hotel Princess, een klein doch heel mooi hotelletje. Het lag op de hoek van de Kermelbergstraat. Tussen de Kermelbergstraat en de IJzerstraat (Albert I Promenade) lagen volgens mij de prachtigste hotels van Oostende. Het waren het Splendid-hotel, het hotel des Beau Regards, Hotel de la Plage, het hotel de l'Océan en het Continental Hotel. Van deze hotels alleen al behoorden er drie toe aan de groep Declercq en Compagnie. Het hotel de la Plage was toen zeker het meest luxueuse hotel van Oostende. Waar men in de andere ook pensionprijzen had was alles daar à la carte. Verderop en dus naar het kersaal toe hadden we het hotel Helvetia (nu de Basque), het restaurant La Renommée, het Hotel Wellington uitgebaat door Verroest en op de hoek van de Westhelling het Hotel du Globe dat voor zover ik me meen te herinneren, eigendom was van een Duitser. Voorbij het kersaal dus vanaf de Oosthelling stonden er tussen de hotels ook veel grotere villa's. Het eerste hotel dat wa daar aantreffen op de hoek was het Hotel Royal, daarnaast de Belle Vue-Britannia, op de andere hoek le Grand Hôtel du Littoral (nu Les Heures Claires), verderop Hotel Alexandra, de Kersaal en Beau Site, en het hotel Majestic. Deze twee hotels waren ook eigendom van de groep Declercq. De twee laatste hotels die we voor 14-18 op de zeedijk konden aantreffen waren het Hotel du Phare en Hotel de Londres. Dat laatste behoorde toe aan

Het Majestic Palace gelegen aan de Louisaramp op de Albert I Wandeling. Er waren 250 kamer waarvan 80 met bad.

de sympatieke Italiaan Firaboli. Dat waren ze, de hotels voor wat de zeedijk van Oostende betrof. »

Kort doch intens zomerseizoen

Oudere Oostendenaars zullen het zich allicht nog herinneren. De planken die voor de ramen en deuren van de hotels werden geslagen na afloop van het zomerseizoen. Een sfeer van verlatenheid op de zeedijk gedurende het winterhalfjaar. Met Pasen begon het dan weer, het nieuwe seizoen.

Het hotelpersoneel zelf reisde als het ware mee met de seizoenen.

Kunt u ons daar iets meer over vertellen?

Firmin Decoster: « Voor 1914 was de hoteluitbating bijna hoofdzakelijk een buitenlandse aangelegenheid. In de keuken was het personeel bijna allemaal van Franse nationaliteit, in het restaurant en echter de bar, vooral Italiaans, de bedienden waren dan weer Duitsers, Zwitsers of ook Fransen en Italianen. Alleen het onderhoudspersoneel, de kamermeisjes en werkvrouwen waren van hier. En dat was precies een gevolg van dat echte seizoentoeerisme. De Azurenkust en de Italiaanse meren werden opgezocht in de wintermaanden. Dan trok het hotelpersoneel naar ginder. De lente trok veel toeristen naar Parijs, dus ook het hotelpersoneel. De zomer was Oostende het vakantieverblijfsoord en het hotelpersoneel reisde weer mee om in de herfst naar Biarritz te trekken. »

Het aantal mensen dat in een hotel werkzaam was lag toen ook zeer hoog niet?

Firmin Decoster: « Met al die hoge buitenlandse gasten ondermeer uit aristocratische kringen was het evident dat het personeel bijzonder goed gevormd diende te zijn. Men verwachtte enorm

veel stijl van bijvoorbeeld het restaurantpersoneel en een hotelrestaurant moest in haar keuken zowat de perfectie weten te bereiken. Het parool was gewoon dat men die rijke toeristen op al haar wenken en wensen moest kunnen tegemoet treden. De toerist had altijd gelijk. Nu klinkt dat erg ongewoon, maar zo was dat gegroeid en denk niet dat iemand zich daar aan ergerde. Wel integendeel...een tevreden gast betekende een goede fooi. Een toprestaurant met maximale service betekende ook dat er veel personeel diende ingeschakeld. Dat kon toen nog. De groep Declercq die had voor vier hotels gedurende het zomerseizoen niet minder dan vijfhonderd mensen in dienst. In zo'n hotels, laten we de Continental nemen, daar had je een directeur, een onderdirecteur, een eerste maître d'hôtel, een tweede maître d'hôtel, een chef de rang, een chef de réception, twee caissières, een sekretaris, een concierge, een gouvernante-directrice met onder haar nog twee gouvernantes, in de keuken een chef de cuisine, een rotisseur, een saucier, een poissonnier, een chef pâtissier enz... Verder had je een commis de rang, één commis de suite enz... Ik herinner me nog zeer goed en ook dat zullen Oostendenaars zich nog herinneren dat de « doorkeeper » van het hotel Continental, een Egyptenaar was. Zijn naam was Achmed Hussein, hij was afkomstig uit Caïro. Hij stond aan de ingang van het hotel in Arabische gewaden uitgedost, een reus van een vent. Voor een heel seizoen in 1910 verdiende hij 300 frank. Zeer belangrijk in de hotels toen was ook het transport van en naar het station. In hotel Splendid hadden we een koets, getrokken door twee paarden. Wanneer er een trein toe kwam met toeristen stuurde ieder hotel

Het Splendid Hotel, daar werkten tijdens het seizoen niet minder dan 155 mensen. Het restaurant was toen een gastronomische top-per. Het zaalpersoneel was haast uitsluitend Italiaans.

zijn koetsier en kondukteur naar het station. Heel belangrijk hierbij was de rol van de «Pisteur». De pisteur was degene die op het stationsperron de naam afbulderde van zijn hotel. In de Splendid hadden wij als pisteur een Pool. De vent sprak zes talen en dat was uiteraard een voordeel.»

Kunt je iets vertellen over de toeristen zelf?

Firmin Decoster: «Vooreerst moet je duidelijk kunnen inbeelden hoe belangrijk Oostende toen was. Dat had een ontzettende faam. «Nous avons passé l'été à Ostende» dat klonk door. Daarvoor alleen zouden ze het misschien al gedaan hebben. Weet je dat het hotel Splendid van de groep Declercq publiciteit voerde tot in de Verenigde Staten toe? In Life Magazine. Ook op de voorpagina van de Engelse «Sunday Times» waren wij steevast met ons hotel de enige adverteerder. Wij kregen de exclusiviteit van de voorpagina. Denk dat eens in zeg! Bij dat alles speelden het kursaal en de renbaan een enorme rol. Het echte seizoen dat begon de eerste zondag van juli - de opening van het paarderennen - seizoen - en dat duurde tot de laatste zondag van augustus, - de laatste wedstrijd op de Wellingtonrenbaan van het seizoen.

De faam van Oostende als internationaal verkeersknooppunt was toen ook véél véél belangrijker nog dan nu. Althans voor het toerisme. Oostende had ten andere twee stations, het kaaistation voor het internationaal verkeer en het station op het toenmalige Vander Sweeplein dat bestemd was voor de lokale treinen en het handelstrafiek. Vergeet ook niet, je had toen nog de spoorverbinding van Londen over Oostende naar St. Petersburg en natuurlijk Londen-Oostende-Constantinopel, de beroemde Orient-Express.

Veel van die toeristen of kuuroordgasten kwamen uit Oost-Europa en de Donaulanden. De Groot Hertogin van Rusland, de Prins Regent van Pruizen, dat waren ooit gasten in Oostende.

En de Engelsen die toen kwamen, dat was de top van de maatschappij. Waarbij je niet uit het oog mag verliezen dat de positie van England in de wereld toen nog zeer machtig was. England bezat nog haar koloniën zoals Indië, Australië, Canada enz...

Naast de adel kwamen de grootste handelaars en nijveraars naar Oostende... de rijke dames en heren die zich graag lieten bekijken door (het volk). Naar Oostende kwamen toen ook de luxe vrouwen van plezier zoals Cléo de Mérode, la Belle Hélène. Heel chique dames waren dat. Steevast omringd door heren in zwart habijt die het als een bijzondere eer beschouwden met hen te mogen dineren... een glas champagne te heffen op hun schoonheid.

Kursaal en Beau Site, waar nu de tearoom Beau Site gevestigd is. Ooit was ook dit een hotel dat toebehoorde aan de groep Declercq en Cie. Het was wel het kleinste hotel van de groep. Al telde het toch nog 150 bedden.

Ook zij, de dure vrouwen van plezier reisden mee van kuuroord naar kuuroord. Een wereld van elegantie, etiquette, mondaine sfeer dat zich nu eens afspeelde op de Promenade des Anglais te Nice of de Croisette te Cannes en dan weer op de Zeedijk van Oostende.»

Zelf heb je ook de seizoenen meegeemaakt in het buitenland.

Firmin Decoster: Ja, in de zomer deed ik mijn werk in het hotel Continental, nadien trok ik dan naar het hotel «Bristol» te Beaulieu sur Mer. Beaulieu sur Mer is een badplaats gelegen tussen Nice en Monte-Carlo. Daar ik ik ten andere in 1920 mijn vrouw leren kennen. Een Niçoise. Maar voor de oorlog heb ik ook gewerkt in het befaamde Claridge Hotel in Londen. Daar kwam je zelfs niet binnen al was het met twee koffers vol geld als je ook geen naam had. Iemands afkomst was zijn visum om er in te komen. In de lente ging ik dan naar het hotel Elise in Parijs. Ook in Bonn heb ik nog gewerkt in één van die palaces. Het was bij de hotelier Herr Nagel. Bonn was toen de universiteitsstad waar de Duitse «nobelen» en veel jongeren uit aristocratische kringen van Europa kwamen studeren. In dat hotel «Royale» kwamen veel van die rijke studenten dineren.

Geregeld kwam de zuster van Keizer Willem II aldaar haar intrek nemen. Meestal trok ik vanaf eind december waar naar Nice. Het winterseizoen begon daar van zo'n acht dagen voor kerstdag tot iets voor Pasen. Wat ook heel verschillend was met nu was de tijd dat men met vakantie ging. Die mensen kwamen veelal voor de hele zomer. Hele koffers werden voordien al naar de bestemming gestuurd. Men zocht ook

niet zozeer de zon. Wel de sfeer, van de paarderennen, het casino... en elkaar. Zij de eensgezinden van toen. Na de oorlog zou het allemaal heel snel veranderen.

Tussen twee tijden in.

Marcel Derinck, een bekend Oostendenaar. Een knappe man van vooraan in de vijftig. Hotelier met hart en ziel en Oostende-kenner;

«Goed men zou kunnen beweren dat het toerisme te Oostende de duisternis inging na de eerste wereldoorlog. Dat is evenwel maar gedeeltelijk juist. De crisis van toen was zeker het einde van «La Belle Epoque» wanneer Oostende zijn hoogtepunt bereikte. De «Belle Epoque» was goed en wel voorbij maar een nieuw gouden tijdperk zou nog twintig jaar duren tussen beide oorlogen in dank zij het machtige Pond Sterling.»

Grootvader Cyriel Derinck moet omstreeks het jaar 1910 te Oostende begonnen zijn met de uitbating van een eigen hotel. Voorheen was die Cyriel Derinck kachelfabrikant in het Franse Tourcoing. Het trieste Franse Noorden liet deze man echter zonder aarzelen achter zich na een vakantie aan onze Noordzeekust. Zijn eerste hotel dat hij zou uitbaten was het Hotel de Ligne, een klein, dertig kamers tellende hotelletje dat gelegen was in de Capucijnenstraat. Na de eerste wereldoorlog nam hij vervolgens de uitbating op zich van het hotel des Etoiles in de Koningstraat. Zijn zoon Constant Derinck zou zich als eigenaar al snel bezighouden met de uitbating van het hotel Modern en het Savoie Hotel.

Marcel Derinck: «Na de eerste wereldoorlog vonden de mondaines de weg

terug naar Oostende. Het cliënteel van die jaren tussen de twee wereldoorlogen was niet uitsluitend uit aristocratie samengesteld maar eveneens uit goede burgerij in het bijzonder Engelse, Belgische en Franse. In de minder belangrijke hotels kwam een eenvoudiger cliënteel. De grote democratisering was toen al op volle gang gekomen. Al zou die pas na de tweede wereldoorlog werkelijkheid worden. Het democratiseren van het toerisme heeft zich niet alleen bij ons voorgedaan. Deze evolutie had ook plaats in andere badsteden zoals Nice, Monte Carlo, Cannes, Deauville, Biarritz enz...

Een aantal plaatsen hebben niettegenstaande dit een zeker cachet bewaart en een cliënteel met groot inkomen behouden. Ik denk hier voornamelijk aan Baden Baden, Cannes en misschien Deauville. »

Hoe dan ook, in 35/36 deed vader Constant Derinck met de uitbating van de Littoral Palace nog gouden zaken. En ook later, in de jaren 1937/1938/1939 toen Constant Derinck het Continental Palace dreef was dat nog zo. Er kwam toen nog een cliënteel naar Oostende dat na de tweede wereldoorlog niet meer zou komen. Een gevolg van de grote toevloed aan Engelsen nadien ?

Michel Derinck : « Oostende heeft nog

Een beeld van de zeedijk tussen de IJzerstraat en de Kemmelbergstraat. Het ene hotel naast het andere of de tijd dat het toerisme nog elegant en duur was. Voorbehouden voor een welbepaalde klasse. Deze opname dateert wel uit de tijd dat al deze hotels reeds hun beste tijd gekend hadden.

troeven en zal zeker zijn rol kunnen spelen in de wereld van morgen. Vertrek van een uitgebreid spoorwegnet, vertrek van een snelweg die diep in het vasteland doordringt. Residentieel centrum. Groot en mooi strand met een plezier- en vissershaven, een renbaan in de nabijheid van de zee. Het Casino-Kursaal, de maritieme en luchtwegen verbindingen.

Dit alles in het centrum van Europa en op een uur van Brussel. Er is natuurlijk een hoop werk te verrichten om het imago van Oostende die de laatste twintig jaar een beetje verviel te verbeteren. Maar dit is een andere historie... »

Tot daar de heer Marcel Derinck die we langs deze weg graag bedanken voor zijn informatie en medewerking. C.W.